

III
48047

Poština plačana v gotovini.

Leto I.

V Kočevju, dne 25. avgusta 1927

St. 1.

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.Naročnina do
konca leta 1927
12 Din.Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Nova Samouprava

Glasilno gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:

mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—Vsebina: Dosodanje delo in cilji Narodne Radikalne Stranke. — Iz NRS. — Tedenske
vesti. — Dopisi. — Inserati.

Dosedanje delo in cilji Narodne Radi- kalne Stranke.

Kočevje, dne 24. avgusta 1927.

Prvi začetki Narodne Radikalne Stranke v Srbiji spadajo v dobo sedemdesetih let, v dobo, ko so bile turško-balkanske tradicije vladanja tudi v mladi Srbiji še precej merodajne, v dobo, ko se je „knjaz“ smatral večalimanj absolutnim gospodarjem in ko so srbski kmetje šaptali, da jim pod turškim režimom ni bilo dosti slabše, ako ne boljše. Začetniki, predvsem Svetozar Marković, so bili revolucionarji, napol anarhističnega, Bakuninovega ruskega duha. Ta duh je obvladoval to novo gibanje še tudi potem, ko je mladi inženir Nikola Pašić na konferenci v Kragujevcu 1881 formuliral cilje, program in postopek novega gibanja in ga krstil z imenom „Narodne Radikalne Stranke“. „Radikalno“ je pomenilo namreč v oni dobi politično toliko kot revolucionarno, „narodno“ pomeni pa ljudsko. Vendar je s to formulacijo dobilo gibanje določen in pozitiven pravec; cilj je bil, da se doseže najvišjo materijelno in duševno stopnjo blaginje naroda na znotraj in na zunaj v obliki samouprave ljudstva, naslon na Slovane, zlasti Rusijo in bratsko sodelovanje s slovanskimi narodi Balkana. Kdor se ni strinjal s tem programom, se je izločil, četa pa, ki se je strinjala, je šla junasko na delo. „Samouprava ljudstva“ v nasprotju s knjazovim absolutizmom in ošabnimi dvorjaniki — doskorojeviči — je silno vlekla ljudstvo, enako tudi najvišja blaginja ljudstva s pomočjo lastne samouprave ter naslon na bajno matuško Rusijo, ki je kot dobri severni stric tolikokrat rešila Srbe pred turško krivo sabljo in kopitom. Pri volitvah v Narodno skupščino, kateri je pristojal le posvetovalni glas, je vedno bolj zmagovala Narodna Radikalna Stranka; takozvani naprednjaki in liberalci, ki so pa bili za stari knjazov sistem in vladanje iz precej prozornih namenov, so propadli tako pri volitvah, da niso dobili niti po 10% glasov. Narod se je naenkrat opredelil za Narodno Radikalno Stranko. Vsa progonjenja voditeljev NRS, ponovne volitve itd. niso nič pomagala. „Knjaz“, oziroma med tem v kralja proklamirani kralj Milan se je vsled tega moral odločiti za revizijo ustave v smislu zahtev in ciljev NRS; ustava je bila sprejeta, toda Milan, podpihovan od Du-

naja in Budimpešte, je ni držal. Boj med njim in NRS je prišel tako daleč, da se Milan ni več počutil varnega, vsled česar se je odpovedal prestolu v korist mladotnega sina Aleksandra Obrenovića pod regentstvom Ristića. Toda boj se je nadaljeval; tudi gerentstvo in pozneje kralj Aleksander Obrenović niso upoštevali ustave, dokler se kralj tudi privatno ni tako diskreditiral, da so oficirji sami smatrali za neobhodno potrebno v najvišjem interesu domovine, da so svojega najvišjega gospoda in komandanta odstranili (1901). Po soglasnem sklepu Velike Narodne Skupščine je zasedla prestol zopet prejšnja dinastija Karadjordjevićev. (Konec prihodnjic.)

Iz NRS.

Glavni odbor NRS, kot je svoje dni poročala že „Ljudska Samouprava“, ne bo imel seje pred volitvami in to iz razloga, ker je odločitev o nadaljni politiki NRS in usodi njenih voditeljev prepuščena volilcem.

Seje Okrožnega odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto so se vršile dve v juliju in dve v avgustu. Na prvi se je premetrilo politični položaj in sklenilo, da se postavi lastno kandidatno listo z nosilcem ministrom generalom Milosavljevičem, ako že nima dveh list, ter se je naročilo predsedniku Dr. Zupaniču, da se tozadevno obrne Okrožni odbor nanj in da ga vpraša ter v bodoči seji poroča. Na drugi seji dne 31. julija 1927 je Dr. Zupanič poročal, da se na gospoda ministra ni obrnil, češ, da je od nekega gospoda doznal, da je minister general Milosavljevič že nosilec dveh list. Dr. Zupanič je izjavil, da bi on sprejel nosilstvo le nerad in le v tem slučaju, ako bi ne bilo drugače. Odbor je nato sklenil, da se ministra generala Milosavljeviča vsekakor povpraša. Na tretji seji se je sporočil odgovor gospoda generala, da je medtem postal v resnici nosilec že dveh list, vsled česar ne more postati naše. Obenem je predsednik Dr. Zupanič podal demisijo na svoje predsedniško mesto. Delegat Dr. Sajovic je izrekel nato Dr. Zupaniču zahvalo za dosedanje njegovo delovanje v volilnem okrožju Ljubljana-Novomesto s predlogom, da se odstop Dr. Zupaniča vzame na znanje. Odbornik Okrožnega odbora g. Keršmanec (Kamnik) predlaga za novega predsednika gospoda Franceta Kratnarja, predsednika Sreskega in Mestnega odbora NRS Kamnik ter mestnega župana

v Kamniku, tajnik Okrožnega odbora Dr. Gregorič (Novomesto) pa predlaga, da naj se zopet voli Dr. Zupaniča. Tudi odbornik Okrožnega odbora Verlinič (Bojanci) je za ponovno izvolitev Dr. Zupaniča. Pri nato sledečem glasovanju je izvoljen za predsednika gospod Franc Kratnar, mestni župan v Kamniku, ki s toplo zahvalo za zaupanje in prošnjo za podporo in solidarno sodelovanje vseh prevzame takoj predsedniško mesto in vodi dalje zborovanje. Ostali Okrožni odbor se je nato konstituiral soglasno sledeče: prvi podpredsednik Dr. Niko Zupanič, kot predsednik Mestnega in Sreskega odbora v Črnomlju,

drugi podpredsednik: Anton Veber, železniški činovnik Jesenice na Gorenjskem, kot podpredsednik radovljiškega Sreskega odbora;

tajnik: Ivan Kovač, kot predsednik Sreskega odbora za ljubljansko okolico;

blagajnik: Franc Šavnik, kot predsednik Sreskega odbora za srez Kranj, in delegat Glavnega odbora za Beograd: Dr. Ivan Sajovic, predsednik Mestnega in Sreskega odbora ter mestni župan v Kočevju.

Nato se je vršila debata glede nosilstva liste. Okrožni odbor je soglasnega mišljenja, da je pri danem položaju samo en nosilec mogoč in to Dr. Ivan Sajovic iz Kočevja. Ta izjavi, da ne sprejme. Ko Okrožni odbor vztraja soglasno pri svoji ponudbi, Dr. Sajovic izjavi, da njegova odklonitev ni morda radi lepšega, ampak temelji na preobilici gospodarskega in drugega lokalnega dela v Kočevju, ki ga mora baš te tedne brezpo- gojno dovršiti in kar mu ne dovoljuje časa za potrebno agitacijo in sestanke po deželi. Sreski predsedniki in podpredsedniki izjavijo nato, da bodo oni v zvezi s svojimi organizacijami obavili vse agitacijsko delo in sicer vsak v svojem srezu, za nosilca pa da je dovolj, ako se pride pred volitvami enkrat predstaviti, ter apelirajo na Dr. Sajovica s čutom strankarske solidarnosti. Slednji konečno izjavi, da pod temi pogoji nosilstvo liste za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto sprejema, na katero izjavo mu je odbor priredil tople ovacije. Odredi se takoj potrebno, to je, do četrtega, 4. avgusta, naj vsi sreski predsedniki in podpredsedniki poberejo za kandidatno listo potrebne podpise predlagateljev, določijo v seji sreskih odborov sreske kandidate in njih namestnike, ki naj takoj podpišejo potrebne izjave ter za vsa vsaj važnejša volišča določijo čuvatelja škrinjice

in njegovega namestnika. Ves ta material naj prinesejo v četrtek popoldne ob en četrtna štiri, to je 4. avgusta k ponovni seji Okrožnega odbora. Pri nato se vršiči seji Okrožnega odbora dne 4. avgusta so vsi srezi predložili zahtevane zakonite rekvizite, razun dveh, ki sta pa telegrafično obljubila pravočasno predložitev. Okrožni odbor je nato vse predložene kandidate in čuvatelje škrinjic soglasno potrdil ter pooblastil tajništvo in predsedstvo z naročilom, da naj sestavijo na dani podlagi kandidatsko listo ter jo vložijo zadnjega dne kot zadnjo z nosilcem Dr. Sajovicem ter z željo, da naj se prihodnja seja vrši okrog 1. septembra t. l. Istočasno se je soglasno sklenilo izdajati tednik „Nova Samouprava“ kot glasilo Okrožnega odbora in sicer začasno v Kočevju.

Zaupniki kočevskega sreza so na svojem sestanku dne 2. avgusta v Kočevju z zadovoljstvom vzeli na znanje od Okrožnega odbora za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto določenega nosilca ter določili istočasno za sreskega kandidata gosp. Ludvika Tschinkla, industrijalca v Ribnici, za namestnika pa gospoda Ivana Novaka, hišnega posestnika in mizarskega mojstra v Kočevju. Oba kandidata sta dolgoletna in odlična člana Narodne Radikalne Stranke, gospod Tschinkel še posebej ustanovitelj njene organizacije v Ribnici, kjer ji od ustanovitve dalje predseduje. Gospod Tschinkel je bil tudi kandidat NRS za oblastne volitve ter je zbral v srezu 479 glasov. Gospod Novak je večletni odbornik Mestne organizacije Kočevje ter mestni občinski svetovalec.

Sreski odbor NRS v Kamniku se je konstituiral sledeče: predsednik: Fran Kratnar, mestni župan itd. v Kamniku, podpredsednik: Josip Keršman, industrijalec, Kamnik, tajnik: Milan Kenda, bančni dirigent, Kamnik, blagajnik: Gvido Šetina, tovarniški ravnatelj, Jarše, odborniki: Ivan Mali, upravitelj grajščine Spitalič, Herman Resman, železniški činovnik, Domžale, Ivan Umek, železniški uradnik, Domžale, Karl Majcen, penzionist, Mengeš, Anton Košenina, grajščina Brdo, Rudolf Zacek, nadrevident državne železnice, Mengeš, Franc Slatnik, gostilničar, Motnik, Ernest Cerar, veleposestnik in tovarnar, Blagovica.

Predsednikom Okrožnega odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto je bil na seji Okrožnega odbora dne 31. julija t. l. izvoljen gospod Franc Kratnar, mestni župan v Kamniku ter predsednik mestnega in sreskega odbora NRS kamniškega. Na tej izvolitvi zamoremo Okrožnemu odboru le čestitati. Gospod Franc Kratnar je soustanovitelj prve organizacije Narodne Radikalne Stranke v Sloveniji, mestne kočevske. Bilo je 16 mož, 16 kočevskih Slovencev, prvih radikalnih pionirjev, ki so iz lastne inicijative pod vodstvom Dr. Sajovica ustanovili dne 4. avgusta 1921 prvo organizacijo in prvi Mestni odbor NRS v Sloveniji. Tedaj izbrani predsednik je še danes njen predsednik, gospod Franc Kratnar je pa prevzel tajništvo, katero je požrtvovalno vodil skozi vseh pet let, dokler ni bil na lastno prošnjo prestavljen v svoje rojstno mesto Kamnik, ki mu je poverilo najvišjo čast, čast mestnega župana.

Idealnost, požrtvovalnost, delavnost ter popolna nesebičnost in skromnost krasi sicer kremeniti gorenjski značaj novega predsednika. Podpirajmo ga v njegovih stremljenjih za napredek stranke vsi po svojih najboljših močeh in uspeh, ki si ga vsi želimo, ne bo izostal.

Kandidatna lista NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto (za deželo Kranjsko) ni potrjena. V smislu zaključka seje Okrožnega odbora z dne 31. julija in 7. avgusta so imeli doprinesiti srezi tajništvu stranke potrebne izjave kandidatov, zakonite podpise predlagateljev in čuvanje škrinjic, tajništvo pa je imelo to sestaviti v listo in oskrbeti vse ostalo potrebno, ter listo zadnjega dne vložiti. To se je zgodilo. Kot zadnji dan za vlaganje list je bil razglašen 16. avgust. Strankin tajnik s še štirimi predlagatelji v spremstvu predsednika je nesel tega dne dopoldne listo na sodišče vložiti. Lista je bila sestavljena v originalu in prepisu z vsemi prilogami istotako. Sodišče je pa listo zavrnilo, z motivacijo, da morata biti dva originala, češ, da prepis liste za potrdilo o vložitvi ne zadostuje. Ker zakon ne predpisuje predložitve liste v dveh originalih in je torej to le stališče sodišča in stvar razlage, je predsednik stranke provociral takoj sklep senata. Senat (nadsv. Gradnik, Janša, Keršič) se je postavil na isto stališče kot liste vzprejemajoči svetnik, ki je listo začasno zavrnil, češ, da mora biti vložena v dveh enakih originalih, od katerih ostane eden na sodišču, drugi se pa s potrdilom vrne predlagatelju in da za slednjega prepis liste ne zadostuje. Opozoril je obenem, da je do trinajste ure istega dne čas ponoviti vložitev liste v dveh originalih. Ker so podpisniki razkropljeni po ljubljanski okolici in Gorenjskem, v dveh urah ni bilo mogoče s podpisi stvoriti še en original in tako je od sodišča naznačeni čas pretekel, ne da bi se vložitev, kot je sodišče zahtevalo, zamogla ponoviti. — Drugega dne popoldne so pa prinesli časopisi, da je preteklo rok za vlaganje list šele 17. avgusta ob trinajstih. Sodišče je torej glede roka za vlaganje list samo dalo napačen poduk, ker si pač samo v tem vprašanju ni bilo na jasnem, to je, ali se 11. september šteje v 25 dnevni rok pred volitvami ali ne, do katerega dne se sme vlagati kandidatne liste. Sodišče je stalo na stališču, da se ne šteje. Državni odbor pa, da se šteje. Obveljati mora seveda mišljenje Državnega odbora. Ako bi bilo sodišče dalo pravičen poduk, bi se bilo do drugega dne opoldne z lahkoto stvorilo še drugi enako se glaseči original liste, to je z lastnoročnimi podpisi predlagateljev tudi v drugem izvodu ter isto z izjavami kandidatov.

Kaj sedaj?

Predlagatelji so na nasvet Dr. V. Ravniharja in ob njegovem sodelovanju sicer vložili pritožbo na Državni odbor in Državni svet z motivacijo, da bi bilo moralo sodišče listo, predloženo kompletno v enem veljavnem originalu in enem prepisu, sprejeti, ker zakon ne predpisuje dveh originalov, in ako je tolmačilo zakon za dva originala, dati primeren rok, da se ta po mnenju sodišča obstoječi nedostatek popravi. Predlaga se, da naj veljavnost in pravočasnost vložitve liste izreče Državni odbor ter naloži Deželnemu sodišču, da da rok petih dni, da se ta nedostatek, ako obstoja, v tem roku popravi. To tem bolj, ker je predlagatelje sodišče samo zapeljalo v zmotu, češ, da preteče rok za vlaganje list 16. avgusta, dočim je faktično preteklo 17. avgusta in bi ob pravilnem poduku sodišča bilo predlagateljem omogočeno vložiti pravočasno i drugi original liste. Enako se glaseča pritožba je šla na Državni svet. Če bodo pritožbe vsled nedostatka časa ugodno oziroma pravočasno rešene, je vprašanje. Najbrže ne.

Kaj potem?

Radikali bivše Kranjske še nismo tako jaki,

da bi iz svoje lastne moči dobili mandat. Ako bi ga pri teh volitvah dobili, bi bil to le slučaj, ki bi ga dosegla morda močna osebnost nosilca ali druge večalimanj slučajne okoliščine, ki bi bile sklonile še neopredeljene volilce, da volijo našo listo.

Pri vsem tem pa radikali bivše Kranjske ne smemo izpustiti iz vidika, da predstavljamo armado od ca 2000 glasov in da smo zlasti po nekaterih srezih jezicček na tehtnici, da odločamo s svojimi glasovi lahko o mandatu. En tak srez je kočevski, kjer bo najbrže 500 tamošnjih radikalnih glasov odločevalo o tem, ali naj bo župnik Škulj izvoljen ali ne. V celoti bodo naši glasovi, ako držimo disciplino, odločevali tudi o Dr. Žerjavovem mandatu in o drugem mandatu Pucljeve liste.

Vse to in drugo so stvari, ki bodo bistveno vplivale na povolitveno strankarsko strukturo, na politično moč in razmere v bivši Kranjski. Vse to je v ozki zvezi z napredovanjem naše stranke po volitvah. Vse to torej tvori kompliciran kompleks skupnih naših interesov, predvsem glede razvojne bodočnosti stranke.

Vzpričo teh skupnosti interesov bo o tem vprašanju odločal Okrožni odbor NRS, ki se sestane nekaj dni pred volitvami. On bo odločal o tem, ali naj se volitev udeležimo ali ne, in ako da, v zvezi s katero stranko, ako pa ne, ali naj velja splošna obvezna vzdržnost ali pa naj se da prosto roko. V slednjem slučaju je z ozirom na lokalne prilike važno, ali naj se da prosto roko posameznim članom v celoti ali pa le mestnim organizacijam, da one z ozirom na lokalne interese odločajo.

Vsekakor nam pa ne škodi, da smo tudi mi slovenski radikali enkrat v prijetnem položaju, da se drugi poganjajo za naše glasove. Treba je, da jih naložimo tako, da bo ta naložba bodočnosti stranke v največjo korist.

Naše organizacije bodo obveščene pravočasno potom svojih predsednikov in konečno tudi potom našega lista.

„Nova Samouprava“ je glasilo Okrožnega odbora NRS. Naroči naj jo vsak naš član in prijatelj. Tudi inseratov rabimo. Do konca leta stane Din 12. Dobivajo jo tudi vsi naročniki „Ljudske Samouprave“ kot nadomestek za njo. Ne pozabite ob prilikah na sklad „Nove Samouprave“. Darovatelji se obelodanijo.

Ministerski predsednik Velja Vukičević je izrazil željo, da se sestane z vodilnimi radikali iz Ljubljane in ljubljansko-novomeškega okrožja. Ta sestanek se je vršil v sredo zvečer 17. t. m. ob 6. uri popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Na sestanku so prihiteli skoro vsi predsedniki in podpredsedniki radikalnih organizacij v obeh okrožjih, nadalje skoro vsi kandidati in njih namestniki iz volilnega okrožja Ljubljana-Novomesto, tako da se je zbralo nad 150 gospodov. Sestanek je otvoril predsednik ljubljanske Mestne organizacije g. Dr. Vladimir Ravnihar, ki je prisrčno v imenu vseh slovenskih radikalov pozdravil gospoda predsednika z željo, da naj ta sestanek otvori dobo faktičnega sodelovanja slovenskih radikalov z ostalimi, z Beogradom. Gospod ministerski predsednik je izrazil predvsem svoje začudenje, ko je videl toliko slovenskih radikalov iz Ljubljane in dežele, izjavil, da je on za absolutno demokratični princip sodelovanja vseh delov stranke in da bo to tudi praktično uveljavil ter prešel takoj nato na notranje politično

polje, to je njegov volilni in delovni program ter na pakt s SLS. Glede prvega se je skliceval na znano pismo na N. V. kralja ob razpustu Narodne skupščine, kjer detajlno našteva delo in zakone, ki so v upravno in gospodarsko korist naroda in države absolutno potrebni in ki jih razpuščena skupščina ni hotela, da vstvari in da dela resno, vsled česar je bilo potrebno razpisati nove volitve, da pridejo v skupščino delavni, resni in sposobni možje, možje dela, ne pa prepira in intrig. Staro zbornico in stranke je v ta namen treba prečistiti in za to so tu volitve, v katerih naj narod zavrže vse lenuhe in korupcioniste. On in njegova vlada je za delo in za poštenje v vseh javnih poslih. Ko si je Dr. Korošec ta program prečital, se je tudi izjavil zanj in zavezal, da bo njegova stranka v novi skupščini sodelovala na njegovi ustvaritvi. On da je to sodelovanje sprejel in to zovejo nasprotniki blejski pakt. Seveda je to sodelovanje mišljeno iskreno in pošteno in sicer med obema pogodnikoma veliko ožje in intimnejše kot pa je med obema strankama v Demokratični Zajednici. Več zaenkrat ne more da pove. Mi, slovenski radikali, pa da naj se radi tega pakta nič ne vznemirjamo; je v skladu z našimi, državnimi in slovenskimi interesi. Držimo naj se svojega programa in svoje stranke, vse drugo pa pride potem samo od sebe. — Gospoda ministerskega predsednika so navzoči radikali med govorom ponovno prekinili z živahnim ploskanjem, posebno pa na koncu. Po govoru se je razgovarjal še z nekaterimi prvaki, sprejel nekaj deputacij, med njimi tudi gospoda župana Nagliča iz Žirov, ki je interveniral za pomoč poplavljeni žirovski dolini, ter odšel nato na kolodvor, odkoder se je odpeljal v Beograd ob pol deveti uri zvečer.

Tedenske vesti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander se nahaja od 1. julija dalje na počitnicah na Bledu, kjer sprejema skoro dnevno politike, diplomate itd. Hodi tudi pridno na lov.

Ministerski predsednik Vukičević se je 19. in 20. avgusta mudil tudi v Sloveniji ter je povabil za v soboto 20. avgusta ob 5. uri popoldne voditelje iz Ljubljane in posameznih srezov na razgovor. Prišlo jih je toliko iz vse oblasti, da je gospod ministerski predsednik po pozdravu predsednike Ljubljanske Mestne organizacije gospoda Dr. Ravniharja držal le daljši govor, v katerem je razložil svoj delovni program in razloge, iz katerih je sklenil pakt s SLS za skupno izvajanje njegovega delovnega programa. Gospod ministerski predsednik je bil živahno aklamiran ter se je po razgovoru z nekaterimi radikali in deputacijami odpeljal ob pol 9. uri z brzovlakom v Beograd.

Generali v Sloveniji. V nasprotju s staro Avstrijo, kjer smo videli generale le pri kakšni paradi in to običajno stare gospode, ki od življenja že niso imeli več dosti pričakovati, gospodje, katerim se je čitala birokratičnost in nedostopnost že na obrazu, so generali naše vojske, kot smo se zadnja leta, zlasti pa letos prepričali na lastne oči, možje popolnoma drugega kalibra. V najboljših zrelih letih vstvarjanja, — čez 40 —, sveži, živahni, življenja in prevdarnosti polni, ljudomili, podjetni in vztrajni, ne strašeč se nobene še tako strme gore ali napora, samo da spoznajo točno našo deželo in ljudi, delavni in v vsakem oziru stvarni — kot take smo jih vpoznali. Njih aktivnost in patriotičnost mora biti vzor vsakemu državljanu. Imajo izvanredno zdravo presojo razmer in ljudi, združeno s pozitivnim duhom, da smo ga lahko veseli. Naša narodna vojska, zapana vodstvu takih mož, mora doseči cilje vodstva, ker se ta pravi naš narodni duh prenaša od oficirjev na moštvo, a od teh v narod. Vidimo, da je naša vojska tudi visoka narodna šola. — Okrog 1. avgusta se je mudil na Dolenjskem armijski general Terzić iz Skoplja z devetimi divizijskimi generali in visokimi štabnimi častniki. Bili so več dni tudi v Kočevju, kjer so navezali stike s tamošnjimi narodnimi krogi. Nekaj preje se je mudil skozi dobre tri tedne v Kočevju divizijski general Milan Milovanović dvema brigadnima generaloma; tudi ti so ostavili v kočevskih narodnih krogih najboljše spomine. Sedaj se mude v Novem Mestu. Podobne vesti dobivamo od svojih prijateljev iz Kamnika, Radovljice, Bleda in raznih letovišč. Naša narodna vojska s svojimi voditelji je očitvidno steber, ki je zidan na jako solidno skalo. In to nas navdaja s ponosom.

Srezkim poglavarjem v Črnomlju je imenovan gospod Dr. Lovro Hacin, dose-daj vladni tajnik pri sreskem poglavarju v Kamniku. Gospod Dr. Lovro Hacin je izšel iz predvojne ozračja jugoslovenske omladine, katero označuje duh, ki je razvnel našo akademsko in srednješolsko omladino z balkanskimi vojskami ter ima brez dvoma še lepo bodočnost pred seboj. Iskreno čestitamo!

Umrl je v Kamniku gospod Dr. Alojzij Kraut, odličen narodnjak in rodoljub starega kova, odvetnik in bivši večletni župan kamniški; v Kočevju pa g. Andrej Vavken rudniški uradnik, v 83. letu starosti, ki je sodvigal kočevski premogokop iz prvih začetkov do sedanje višine. Naj jim bo zemljica lahka, preostalim pa toplo sožalje.

Dijaški Dom v Kočevju je sprejel letos nad 100 gojencev srednješolcev. Obrat se je čez počitnice zopet povečal. Gojenci so v zavodu stalno pod vodstvom štirih gospodov profesorjev. Na razpolago imajo v prostem strogo določenem času obširna

igrišča, lepe lastne vrtove, park, radio itd. Vsled velikega navala je zmanjkalo v realni gimnaziji za nekatere, ki so se pozneje pri-glasili, prostora in zavod je moral nad 50 prošnjikov za letos odkloniti. Uspehi so v vsakem oziru izvanredni.

Zadružna gospodarska banka d. d. Ljubljana je odprla te dni svojo podružnico v Kočevju in sicer v prostorih Merkantilne banke, katere likvidacijo dosedanjih računov je istočasno prevzela. S tem se je odstranila že nujno preteča nevarnost, da preide slovenska industrija v Kočevju v odvisnost nemško-hakenkrajclarskega kapitala in ta podjetja so ostala s tem v trdnih in solidnih slovenskih rokah. Z dohodom velebančne podružnice v Kočevje ne bo več odvisna kočevska industrija od razpoloženja malih kočevskih vlagateljev, na katere se je bilo treba vedno ozirati, ki se pa navzlic temu niso izkazali glede investicij kot zanesljiv kalkulacijski faktor, ampak le kot izvanredno nervozna in naravnost smešnim prišaptevanjem neodgovornih hujskačev dostopna malokapitalistična masa. Industrijske investicije in kalkulacije dobe z dohodom tako mogočne banke kot je Gospodarska svojo zanesljivost in stabilnost, a eventualne nervoznosti malih vlagateljev velebanka niti čutila ne bo. To pomeni otvoritev nove gospodarske ere v kočevskem okraju, ere, ki gre daleko preko mej kočevskega okraja in ki otvarja kočevski trg široki finančni vsedrjavni organizaciji. To je velika pridobitev za kočevski okraj in za kočevsko industrijo še posebej. Ne bo pa to v škodo Zadružni gospodarski banki, ki bo našla v pridnosti in podjetnosti kočevskega prebivalstva, v naših tvornicah, obratovalnicah, v obrti in trgovini, zlasti pa ob gradnji železnice hvaložno polje za obojestransko blagodejno udejstvovanje. S tem je kočevsko finančno vprašanje, kjer rastejo po vojni tvornice kar iz tal, upajmo za vedno in ugodno rešeno.

Dopisi.

Kamnik. Pri volitvah mestnega župana dne 25. julija t. l. je bil izvoljen županu gospod Fran Kratnar, hišni posestnik itd. v Kamniku, predsednik Mestnega odbora Narodne Radikalne Stranke. Novemu mestnemu županu in odličnemu našemu somišljeniku tudi naše iskrene čestitke!

Žiri. Po silni poplavni katastrofi naše doline iz lanskega leta, ki je takorekč izbrisaia iz sveta vso kulturo zemlje in tisočletni trud generacij, se naša dolina polagoma obnavlja. Toda res le polagoma; pozna se pač povojna materijalistična in egoistična doba. Da je pred vojno zadelo kakšen kraj taka elementarna nesreča, bi se bila odprla srca in vladine blagajne na stežaj. Sedaj pa smo močno prepuščeni samemu sebi. Da tako

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica KOČEVJE, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Nakup in prodaja valut in deviz po dnevnem kurzu.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice proti ugodnemu obrestovanju.

Menični eskont. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.

slanje v neposredni bližini prijazne italijanske meje ni v koristi in ugledu državnih interesov, je jasno. Na to je opozoril gospoda ministerskega predsednika Vukičevića dne 20. avgusta t. l. v Ljubljani tudi naš župan gospod Naglič, ki se s svojimi sodelavci nesebično in požrtvovalno trudi, da bi povzdignil našo dolino vsaj približno na ono stopinjo kulture, ki jo je imela pred poplavo.

Kranj. Pri julijskih občinskih volitvah je dobila Gospodarska lista naše stranke v Kranju 140 glasov, od katerih je nad 120 radikalnih. Stranka v Kranju in okolici vidoma pridobiva na veljavi in terenu.

Kočevje. Dne 8. avgusta t. l. se je na vrtu vile Dr. Sajovica obdržala širša konferenca radikalnih zaupnikov, na kateri je podal Dr. Sajovic politično poročilo in med drugim o gospodarskih prilikah v Kočevju povedal tudi to le: „Po vojni se je stvorila v Kočevju posebna gospodarska grupa, ki je podignila v mestu več podjetij in ustanovila tu lastno banko kot svoje finančno središče. Ta podjetja je neprestano razširjevala, deloma z lastnim, deloma z najetim denarjem. Bilo je to pred vsem v dobi inflacije, to je, ko denar ni bil dosti vreden in je bilo treba vsled tega za nakup in investicije visokih števil. Med tem je denar pridobil na notranji vrednosti za polovico, in s tem je vrednost naprav padla skoro na polovico, dolžne številke so pa ostale iste in so se pomnožile še z obrestmi. Vsled tega je bila ta gospodarska grupa prisiljena, da je začela razmišljati o tem, kako bi zmanjšala dolžne številke v svojih knjigah in povečala terjatvene. Prvi korak bi bil zmanjšanje obrestne mere, potem pa postopno odplačilo pasiv iz sredstev, ki bi se dobila iz predmetov, ki ne služijo direktno obratovanju podjetij ali so mu še celo nepotrebni. Za zmanjšanje obrestne mere je bilo treba velikega denarnega zavoda, ki bi to prevzel z ozirom na poznejši zaslužek in enako tudi za prečiščeno in postopno ureditev in izplačilo visečih poslovnih dolgov. V tem trenutku so posegli v stvar s svojimi dolgimi jeziki gotovi kočevski pustolovci in hujskači. Našuntali so male hranilce, da so pri obeh starih denarnih zavodih jeli dvigati svoje prihranke. Računali so očitvidno na konkurz in na priliko, da bi gotove tvornice v Kočevju dobili v roke za mal denar in da bi postavili notri svoje ljudi, naše delavce pa na cesto. V tem trenutku sem smatral kot župan, kot Slovenec in kot odvetnik za svojo najvišjo dolžnost, da preprečim pretečo katastrofo, ki bi ne uničila le Kočevja in kočevskih Slovencev, ampak bi prinesla nedogledno škodo celemu okraju, predvsem Kočevjarjem samim. Dobil sem potreben vpogled in se uveril, da stvar ni tako huda kot se je šapalo. Dobili so ga na to tudi drugi, zlasti finančniki in se overili o istem. Izdelali smo sanacijski finančni načrt. V resen poštev so prišle tri grupe, da prevzamejo saniranje i ena nemško-rajhovska z Nemci iz Štajerske kot svojimi eksponenti, drugi dve pa slovenski iz Ljubljane, dve velebanki. Zaključilo se je z Zadružno gospodarsko banko iz Ljubljane in petimi pridruženimi ji zavodi in rezultat je, da ne bo konkurza, ker vrednosti so velikanske tu, da nihče ničesar ne bo izgubil, da delavstvo ne pojde na cesto in da zaslužek mestu in okraju ostane. Nasprotno pričakovati je, da se bo obratovanje donosnih podjetij še povečalo, da se številke čimpreje zmanjšajo. In s tem je stvar rešena, in to ne v zadnji vrsti po zaslugi Zadružne gospodarske banke, ki

otvori tu podružnico in napravi tako kočevska podjetja in njih delavstvo neodvisna od različnih neodgovornih kočevskih hujskačev, pa tudi od malih vlagateljev. Ker ona je velebanka, mogočna gospodarska trdnjava, pri kateri 10 ali 20 milijonov vlog ne igra posebne vloge. In kot bo kočevski okraj nova železnica zvezala z morjem in svetovnim gospodarstvom, tako bo zvezala

Zadružna gospodarska banka naš okraj in naše gospodarstvo s svetovnim kapitalom in svetovno finančno organizacijo, kar vse je za nas neprecenljivega pomena“.

Izdajatelj: Za Okrožni Odbor Narodne Radikalne Stranke Ljubljana-Novomesto: Dr. Ivan Sajovic, Kočevje. Urednik: Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Naznanjamo žalostno vest, da je dne 14. julija 1927 nenadoma umrl naš dolgoletni zvesti nastavljenec, gospod

Jernej Vavken

v starosti 83. let.

Pokojnika ohranimo v častnem spominu.

Rudniško ravnateljstvo Kočevje.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrčke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%